

JESTE LI SUJEVJERNI?

Sujevjerje je staro koliko je staro i čovječanstvo. Sujevjerje – praznovjerje definira se kao sklonost da se određeni postupci i događaji neosnovano smatraju predskazanjem nastupajućeg zla ili dobra, dok pesimizam označava sklonost da se život i događaji posmatraju s najgore strane, bez nade u bolje. U Kur'anu se navodi da su stari narodi, poput faraonovog i Salihovog, bili izrazito sujevjerni u pogledu svojih poslanika, a nisu bili svjesni da im je zlo, koje su predskazivali, došlo isključivo zbog njihovog nevjerstva, inata i zapostavljanja Allahovog zakona. Svaki narod ima svoje oblike sujevjerja. Što je jedan narod udaljeniji od vjere, sve je više u njemu zastupljeno sujevjerje. Mnogi ljudi su sujevjerni, a posebno na Zapadu, u pogledu broja 13, pa ga je zato većina avionskih kompanija i izbrisala sa sjedišta. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, svrstao je sujevjerje u sihr, kao što se prenosi u hadisu: "Predskazivanje zla ili dobra na osnovu leta ptica, sujevjerje i proricanje crtanjem na zemlji su džibt – sihr." (Ahmed)

Neki oblici sujevjerja prihvaćeni na našim prostorima

- Ujutro (na Jurjev) domaćin (domaćica) zapali na vratima, uz štokove, vatru kroz koju ukućani jedno po jedno prolaze.
- U drugoj sedmici po Jurjevu ništa se ne sije jer ta sedmica je »praznica« i ukoliko se nešto i posije, neće roditi.
- Pod prag ili iznad vrata postavlja se glavica luka probodena nožem, što bi trebalo da bude zaštita kuće od džinskih napada.
- Na četiri ćoška kuće (i ostalih objekata domaćinstva) u zemlju se zabode glogov kolac – zaštita od sihra.
- Razbiti ogledalo znači sedam godina nesreće, ogledanje u razbijenom ogledalu predstavlja opasnost od uroka, a zabranjeno je i malo dijete na ogledalo ogledati.
- Utorkom i petkom ne pere se odjeća – "Ne valja"!
- Kad se neko prepadne, daje mu se vode preko mašica, ili mu se saljeva strava.
- Za otklanjanje bradavica s tijela uzimaju se komadi nišana (iz mezarja) i time se bradavice trljaju.
- Djeca se čuvaju od uroka tako što im se na odjeću okači

predmet od tisovine, konac određene boje, stavljaju se predmeti od stakla (oči) koji će »odvrćati« urok, a pod jastuk se stavljaju oštri predmeti da džinni, plašeći se tih predmeta, ne bi prilazili djetetu.

- Djeci se protiv uroka uči tri puta jedna od zadnje tri sure iz Kur'ana »naopako« i, učeći, puše se niz dijete.
- Kada dijete prohoda, napravi se slatko (hurmašice) i dijete se provede kroz to slatko!
- Prilikom pravljenja kuće (čak i džamije) zakolje se kurban i krv se proljeva po temelju ili krovu prilikom pokrivanja objekta.
- Kada u zidu kuca »kudret-sat« ili u blizini kuće zapjeva drekavica, neko iz kuće će umrijeti.
- Kada nekome otpadne trepavica, uzima se, a onda se zamisli želja i zatim hukne u nju i želja će se ostvariti.
- U kući umrlog ostavlja se četrdeset dana na prozoru voda, lepina ili halva i svijeća kako bi duša umrlog imala šta jesti i piti kada u tom periodu bude svračala svojoj kući. Tim gestom se ona udovoljava i izbjegavaju se bilo kakve nezgode.
- Domaćica, kada jedan od članova porodice (muž, otac ili sin) odlazi na hadždž, ne napušta kuću četrdeset dana kako bi se put »s hajrom završio«.
- Posjećivanje turbeta radi zadovoljenja neke potrebe koju može ispuniti umrli (dobri) ukopan u nekom turbetu. U turbe se ubacuje novac kao naknada za ispunjene potrebe!
- Pismo koje svako onaj ko ga dobije mora napisati u trinaest kopija, a zatim te kopije poslati na trinaest različitih adresa. Ko to učini, bit će obasut mnogobrojnim blagodatima, dok će onaj ko to odbije učiniti, biti kažnjen raznim nedaćama!?
- Nur-dova. Dova putem koje se rješavaju svi problemi: pronalazi lijek, otkrivaju nestale stvari, postiže uspjeh u bilo kojem poslu.
- Čitanje sudbine bacanjem graha, ogledanjem u findžan i sl.
- Mnogi ljudi iz našeg podneblja sujevjerni su u pogledu

glasa sove, njenog slijetanja na krov ili dimnjak, glasa gavrana, prelaska mačke preko puta, ostavljanja metle u kući i drugih sličnih nepobrojivih primjera. (Iz knjige Kur'anska hamajlija)

Stav islama o praznovjerju

Islam upozorava na sujevjerje i zabranjuje ga. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao je: "Sujevjerje je širk, sujevjerje je širk, sujevjerje je širk, a svakog od nas zadesi sujevjerje, ali ga Allah otklanja pouzdanjem u Njega." Sujevjerje se smatra širkom, jer ljudi smatraju da određeni postupci mogu donijeti štetu ili korist, pa su te postupke pripisali Allahu kao druga. Ovakvo uvjerenje je suprotno onome što Allah potvrđuje u Svojoj Knjizi: "Ako ti Allah dadne kakvu nevolju, niko je osim Njega ne može otkloniti, a ako ti zaželi dobro pa – niko ne može blagodat Njegovu spriječiti." (Junus, 107) Allah daje štetu i korist, a ptice, mačke i ostala bića ne poznaju nevidljivi svijet.

Sujevjerje se ne zasniva na ispravnim postavkama, već na fikcijama i pretpostavkama koje gotovo nečujno ulaze u srca. U hadisu koji prenose El-Buhari i Muslim, Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao je: "Nema prelaska bolesti, nema sujevjerja, nema vjerovanja da se kosti i duša mrtvoga pretvaraju u pticu, niti je ispravno vjerovanje u nesreće safera." Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, zanijekao je ovdje nekoliko stvari u koje su bili uvjereni predislamski narodi. Mislili su da bolesna osoba, sama po sebi i bez Allahove odredbe, prenosi bolest na drugoga, a u želji da saznaju rezultate određenih stvari oslanjali su se na postupak tjeranja ptica. Isto tako, vjerovali su da se kosti i duša mrtvog čovjeka pretvaraju u životinju koja leti.

Interesantno je da su i kod nas neki ljudi sujevjerni u pogledu ženidbe između dva Bajrama – ramazanskog i kurbanskog, kao što su to činili i predislamski Arapi u pogledu mjeseca ševvala koji se nalazi između dva Bajrama. U vezi s tim, Aiša, radijallahu anha, rekla je: "Oženio me Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, u mjesecu ševvalu, pa ko je bio sretniji od mene?"

Praznovjerna osoba živi u stalnoj patnji i neizvjesnosti. Njen život je težak, pomućen, zamoran. Sve što čuje ili vidi smatra lošim. Nastoji se zaštititi od onoga što joj neće naštetiti ili koristiti. Koliko je puta takva osoba sama sebi zabranila dobro i uskratila korist?

Praznovjerna osoba ne nastoji popraviti svoje stanje i ispraviti svoje misli i shvatanja, te spoznati svoje tačke slabosti. Kada nema uspjeha u trgovini ili je zadesi kakva nedaća, sve to pripisuje lošoj sreći, a ne sagledava svoje propuste. Takva osoba oštro gleda na druge ljude. Njihov govor bez ikakvih osnova tumači na svoj način i uvijek sebe smatra žrtvom. Smatra da živi u zatočeništvu nesreća i misli da svi ljudi žive sretno bez zamora, tuge i brige. Zaslijepljena je šejtanskom obmanom i stalno osjeća žalost i gorčinu, pa čak i kada uspije, kada zaradi, kada zadobije dobro. Kada zaradi npr. hiljadu, pogleda u druge kako su zaradili pet hiljada, pa se još više ražalosti i rastuži. Srce praznovjerne osobe cijepa se od mržnje i pakosti prema svemu što je oko nje, slabog je i klonulog tijela, jer sama sebe uništava misleći da nema nikakve koristi od liječenja. Ona nema pozitivnih ambicija, jer samo razmišlja o propasti. Smatra da svi ljudi žele da joj nanesu zlo i da planiraju kako će joj naštetiti. Sklona je osamljivanju, zatvorenosti i kompleksima niže vrijednosti. Rob je legendi i mašte.

Glavni uzroci praznovjerja su:

- Nezaovoljstvo Allahovim određenjem. Osoba ne zna da ono što ju je zadesilo, nije je moglo zaobići, a ono što ju je zaobišlo, nije je moglo zadesiti.
- Ne gleda na Allahove blagodati na sebi i na svojoj porodici. Rekao je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem: "Ko od vas osvane zdravog tijela, siguran je u svojoj kući i ima hranu toga dana – kao da mu je dat čitav dunjaluk."
- Ima ružno mišljenje o Allahu i opire se Njegovim propisima i mudrosti.
- Vidi dunjaluk kao svoj najveći interes. Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao je: "Kome ahiret bude glavni interes, Allah će mu dati bogatstvo u srcu, objediniti njegovu snagu i dunjaluk će mu ponizno doći. A kome dunjaluk bude glavni interes, Allah će mu dati siromaštvo u njegovim očima, raspršiti njegovu snagu, a

od dunjaluka će mu doći samo onoliko koliko mu je propisano."

- Gleda u one koji su iznad, a ne gleda u one koji su ispod. Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao je: "Gledajte u one koji su ispod vas, a nemojte gledati one koji su iznad vas, jer ćete tako potcijeniti Allahovu blagodat."
- Ima loše mišljenje o drugima i smatra da drugi ne zaslužuju ono što posjeduju.
- Neznalica je i slabe je pameti.
- Slabog je vjerovanja i malo spominje Allaha, azze ve dželle.

Liječenje sujevjerja i pesimizma

Neko će reći da čovjek ne može od sebe odvratiti sujevjerne i pesimistične misli. Odgovor glasi: Od muslimana se traži da ne slijedi te negativne misli koje mu naumpadaju. U Sahihu-Muslimu navodi se da je Muavija b. El-Hakem rekao: "Allahov Poslaniče, mi smo bili sujevjerni!" Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: "To je nešto što vi osjetite u sebi, ali neka vas to ne odvraća."

Lijek za sujevjerje, kao što je Allahov Poslanik obavijestio, nalazi se u odlučnom nastojanju da nas sujevjerje ne odvrati od onoga što imamo čvrstu namjeru učiniti i da nastavimo djelovati tražeći pomoći od Allaha, azze ve dželle, čvrsto se uzdajući u Njega, te da kažemo: "Allahumme la te'ti bil-hasenati illa Ente, ve la jedfe'us-sejjiati illa Ente. Ve la havle ve la kuvvete illa bike" – "Allahu moj, niko ne donosi dobro osim Tebe i niko ne otklanja loše osim Tebe. Nema stanja niti snage osim s Tvojom pomoći."

Od Abdullaha b. Amra prenosi se da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Koga sujevjerje odvrati od izvršenja potrebe, počinio je širk." (Ahmed u Musnedu)

Upitaše: "A šta je lijek za to?"

Reče: "Da kažeš: 'Allahumme la hajre illa hajruke ve tajre illa tajruke, ve la ilahe gajruke' – 'Allahu moj, nema dobra osim Tvoga dobra, niti optimizma osim Tvoga optimizma, i nema drugog boga osim Tebe.'"

jeste li
suevjerni